

اولویتهای سیاست خارجی

جمهوری قزاقستان

عمرسریک کاستنوف^۱

ترجمه علیرضا سنجابی

پیوستن قزاقستان به معاهده منع گسترش و پیاده کردن سلاحهای هسته‌ای مستقر در این سرزمین در حال حاضر نباید به‌عنوان خاتمه سیاست اتمی این کشور تلقی گردد، [زیرا]: اول، جریان پیاده کردن این سلاحها آسان نخواهد بود و تا خاتمه کار عامل هسته‌ای در روابط متقابل قزاقستان، روسیه و ایالات متحد آمریکا باقی خواهد ماند؛ دوم، اندیشه سیاست هسته‌ای وسیعتر از مشکلات سلاحهای هسته‌ای است و شامل توسعه قدرت مهندسی هسته‌ای نیز می‌شود. این دومی بیانگر آینده قزاقستان در این زمینه است؛ سوم، قزاقستان علاقه‌مند به منع آزمایشهای کامل هسته‌ای است، با منع آزمایشهای هسته‌ای در سرزمین خود، قزاقستان کماکان از ادامه آزمایشهای در کشور همسایه خود، چین، رنج می‌برد. این مشکل در روابط قزاقستان - چین خیلی حساس می‌باشد.

اولویتهای سیاست خارجی قزاقستان از سوی آقای نظربایف رئیس‌جمهور قزاقستان در کتاب «استراتژی تأسیس و توسعه جمهوری قزاقستان به‌عنوان یک کشور مستقل» بدین شرح تدوین یافته است: تقویت حاکمیت کشور، تمامیت و مصونیت مرزها، تضمین شرایط مناسب خارجی برای توسعه اقتصادی و اجتماعی، امنیت و ثبات اجتماعی و سیاسی کشور. در دوره پس از کسب استقلال کشور، جمهوری قزاقستان موقع خود را در زمینه روابط بین‌الملل تقویت نمود، مورد شناسایی و حمایت تعداد زیادی از کشورهای جهان قرار گرفت و به‌عضویت سازمان ملل متحد و سایر سازمانها درآمد. شناسایی بین‌المللی و یک رشته معاهدات و موافقتنامه‌های امضا شده در داخل و خارج از کشورهای مشترک‌المنافع عوامل مهمی برای تأسیس و توسعه جمهوری قزاقستان به‌عنوان یک کشور برخوردار از حاکمیت می‌باشند.

تاکنون، قزاقستان از سوی ۱۰۸ کشور مورد شناسایی قرار گرفته و با ۷۰ کشور از میان

۱. آقای عمرسریک کاستنوف رئیس مؤسسه مطالعات استراتژیک وابسته به نهاد ریاست‌جمهوری قزاقستان است.

آنها روابط دیپلماتیک برقرار نموده است. در آلمانی متجاوز از ۴۰ سفارتخانه فعال و دفاتر نمایندگی سازمانهای بین‌المللی وجود دارد. شبکه مأموریت‌های قزاقستان در خارج در حال افزایش می‌باشد. سفارتخانه‌های قزاقستان در ایالات متحده آمریکا، چین، هندوستان، ترکیه، جمهوری اسلامی ایران و تعدادی دیگر از کشورهای همجوار افتتاح گردیده است. قزاقستان به عضویت سازمان ملل متحد درآمده است و وارد سازمانهای بین‌المللی و مالی مانند بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه، صندوق بین‌المللی پول، بانک اروپایی ترمیم و توسعه، یونسکو و دیگر سازمانها گردیده است.

به‌عنوان جانشین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی، قزاقستان سند نهایی کنفرانس امنیت و همکاری در اروپا و منشور پاریس را امضا کرد و بدین ترتیب در حوزه سیاست اروپایی قرار گرفته است. قزاقستان همچنین به عضویت شورای همکاری آتلانتیک شمالی، که نقش مهمی در تبادل نظر و همکاری میان کشورهای عضو ناتو، اعضای سابق پیمان ورشو و کشورهای تازه استقلال یافته بعد از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی دارد، درآمده است.

تماس با ناتو برای قزاقستان بسیار با اهمیت است، زیرا برای قزاقستان فرصت بهره‌برداری از تجربیات گرانبهای این سازمان برای غلبه بر مشکلات ایجاد نیروهای مسلح کشور و سیستم جدید امنیت دسته‌جمعی کشورهای مشترک‌المنافع را فراهم می‌آورد.

قزاقستان به برنامه «مشارکت برای صلح»، پیشنهاد شده از سوی رهبران ناتو، پیوست. این مشارکت به قزاقستان اجازه می‌دهد روابط خود را با ناتو گسترش دهد، امنیت و حاکمیت خود را تقویت کند و در برقراری امنیت و ثبات جهانی شرکت نماید.

به‌عنوان یک کشور آسیایی، جمهوری قزاقستان به‌طور طبیعی خود را در آسیا بازیافته است. برای اولین بار یک هیأت از قزاقستان در فعالیت اجلاس کمیسیون اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل درباره آسیا و اقیانوس آرام شرکت نمود. توسعه اقتصادی قزاقستان و ورود این کشور به شبه‌قاره هند، با دریاها و اقیانوس‌سهایش، بوضوح از طریق شرکت در سازمان همکاری اقتصادی [اگو] تسهیل خواهد شد. این سازمان به وسیله ایران، پاکستان و ترکیه تأسیس شده است و بعداً افغانستان، جمهوری آذربایجان و کشورهای آسیای مرکزی به آن پیوستند.

روابط با کشورهای آسیا، از همسایه بزرگ، جمهوری خلق چین، تا کشور پادشاهی تایلند در منتهی‌الیه آسیای جنوب شرقی، در حال توسعه و بارور شدن می‌باشد.

روابط میان جمهوری قزاقستان و ایالات متحده آمریکا، جمهوری فدرال آلمان، فرانسه و سایر کشورهای اروپایی، با امیدهای فراوان برای سرمایه‌گذاری مالی و تکنولوژی‌های جدید

برای اقتصاد قزاقستان، بشدت در حال توسعه است.

انضمام جمهوری [قزاقستان] در اقتصاد جهانی به طور فعال تعقیب می‌گردد. در کشور متجاوز از ۱۰۰۰ سرمایه‌گذاری مشترک ثبت گردیده است. میان شرکای قزاقستان بعضی از کمپانی‌های نفتی عمده در جهان از جمله شورن و بریتیش پترولیوم وجود دارد. همکاری با این دو کمپانی و سایر کمپانی‌ها عاملی بااهمیت فزاینده در توسعه اقتصادی قزاقستان است.

قزاقستان سپاسگذار سیاست خارجی عقلایی و محتاط خود می‌باشد. اقتصاد و جامعه باز [این کشور] یک تصویر مثبت بین‌المللی را توسعه داده است.

به منظور فراهم آوردن امنیت و توسعه اقتصادی کشور، قزاقستان معاهده تاشکند درباره امنیت دسته‌جمعی را در ۱۵ مه ۱۹۹۲ و معاهده تأسیس اتحادیه اقتصادی را در مسکو در ۲۴ سپتامبر ۱۹۹۴ امضا نمود. اگرچه آنها، به دلیل عدم توافقها و درگیری‌ها میان بعضی از کشورهای عضو کشورهای مشترک‌المنافع، به طور کامل فعال نگردیده‌اند، مشارکت قزاقستان در این معاهدات از اهمیت بالای سیاسی و استراتژیک برخوردار می‌باشد.

مهمترین معاهدات و موافقتنامه‌های دوجانبه امضا شده توسط جمهوری قزاقستان عبارت‌اند از: معاهده دوستی، همکاری و کمک متقابل (۲۵ مه ۱۹۲۲) و معاهده همکاری نظامی (۲۸ مارس ۱۹۹۴)، با فدراسیون روسیه که در مسکو امضا گردیدند؛ منشور همکاری دموکراتیک میان جمهوری قزاقستان و ایالات متحده آمریکا (واشنگتن، ۱۴ فوریه ۱۹۹۴)؛ اعلامیه درباره پایه‌های روابط دوستانه میان قزاقستان و چین (پکن، اکتبر ۱۹۹۳) و موافقتنامه درباره مرزهای میان قزاقستان و چین (آلماتی، ۲۶ آوریل ۱۹۹۴).

آینده حاکمیت قزاقستان بشدت به وضعیت و خصوصیت روابطش با فدراسیون روسیه بستگی دارد. آنها یا به روابط دوستانه، که فقط بر پایه برابری و عدم دخالت در امور داخلی یکدیگر و عدم فشار اقتصادی و سایر انواع فشارها ممکن می‌گردد، ادامه خواهند داد، یا با ما درگیر و رودرو می‌شوند، که در این صورت بوضوح وجود قزاقستان به عنوان یک کشور برخوردار از حاکمیت مورد تهدید قرار خواهد گرفت.

موافقتنامه‌های حاصله در جریان اولین بازدید رسمی پرزیدنت نظربایف از فدراسیون روسیه در مارس ۱۹۹۴ در مورد مسائل بسیار حساس برای طرفین، مانند وضعیت سلاحهای اتمی استراتژیک در سرزمین قزاقستان بایکونور، تابعیت و غیره این نتیجه‌گیری را حاصل می‌سازد که توسعه روابط میان قزاقستان و روسیه در مسیر مثبت، دوستانه و مشارکت‌آمیز در جریان است.

عامل کلیدی منشور مشارکت دموکراتیک امضا شده میان ایالات متحده آمریکا و قزاقستان شناسایی امنیت، استقلال، حاکمیت، تمامیت ارضی و توسعه دموکراتیک قزاقستان از سوی آمریکا است که بالاترین اهمیت را دارد. همکاری با ایالات متحده آمریکا در زمینه‌هایی چنین مهم و حیاتی برای قزاقستان هم به صورت دوجانبه و هم در چارچوب ساختارهای امنیتی بین‌المللی و منطقه‌ای موجود قبلی در سازمان ملل متحد و ناتو معمول خواهد شد.

در مورد اسناد اصلی برای توسعه روابط میان قزاقستان و چین، می‌توانیم بگوییم که اهمیت آنها برای حاکمیت کشور و تمامیت ارضی به وسیله این حقیقت که آنها روابط دوستانه و همسایگی میان دو کشور را تقویت و از نظر حقوقی مصونیت ۱۷۰۰ کیلومتر مرز [مشترک] را تصدیق می‌کند، افزایش می‌یابند.

برقراری روابط دوستانه و مفید برای طرفین با دو کشور اتمی دیگر جهان، بریتانیای کبیر و فرانسه و با آلمان متحد، قدرت تازه ژئوپلیتیک روبه توسعه در اروپا و جهان، نیز به تأسیس و توسعه جمهوری قزاقستان به عنوان یک کشور برخوردار از حاکمیت کمک می‌کند.

در هماهنگی کامل با موافقتنامه مربوط به برقراری اتحادیه اقتصادی میان کشورهای مشترک‌المنافع، سه کشور آسیای مرکزی - قزاقستان، ازبکستان و قرقیزستان - معاهده‌ای را برای ایجاد یک منطقه اقتصادی واحد امضا نمودند. این معاهده همگرایی اقتصادی کشورهای آسیای مرکزی را به سطح تازه‌ای ارتقا می‌دهد، موجب توسعه بیشتر و دوستی تاریخی، تفاهم دسته جمعی و همکاری در میان ملت‌های این کشورها می‌گردد و بدون شک یک عامل برای ثبات و امنیت در این منطقه خواهد بود. لازم است تأکید شود که این معاهده به روی همه کشورهای مشترک‌المنافع باز است.

توسعه همکاری در چارچوب سازمان همکاری اقتصادی عامل مهمی برای تقویت استقلال اقتصادی و توسعه تجارت و همکاری اقتصادی و راه‌های حمل و نقل در جهت جنوبی خواهد بود.

به‌طور آشکار، قزاقستان مستقل قدم‌های اولیه، ولی مهم خود را در جهت برقراری روابط با کشورهای در حال توسعه و پویای آسیا و منطقه اقیانوس آرام، جنوب و جنوب شرقی آسیا، خاورمیانه و نزدیک، اروپا و آمریکا و همچنین استرالیا، برداشته است.

فایده و ثمر این روابط برای مردم قزاقستان بیشتر آشکار خواهد شد. مانند سرازیر شدن سرمایه‌گذاری‌های خارجی و تکنولوژی جدید به جمهوری [قزاقستان]، جریان‌های اعتباری جدید و افزایش مبادله کالا، ظهور تولیدات و بنگاه‌های تجاری جدید، توسعه زیربنای

خدمات، سیستم بانکی، حمل و نقل و ارتباطات.

در میان نتایج عمده، تغییرات قابل ملاحظه‌ای در سیستم تعلیم و تربیت، علوم و مراقبت بهداشتی به وجود آمده است. در حال حاضر، صدها دانشجو در بهترین دانشگاهها و دانشکده‌های خارجی مشغول تحصیل هستند. در آینده بسیار نزدیک، تعداد آنها به طور قابل ملاحظه‌ای با توجه به برنامه ریاست جمهوری معروف به بولاشاک^۱ افزایش خواهد یافت. روابط علمی بین‌المللی کشور روبه افزایش است. پزشکی و داروسازی در حال توسعه است.

پیوستن قزاقستان به سازمان ملل متحد، کنفرانس امنیت و همکاری اروپا، بانک جهانی، صندوق بین‌المللی پول، بانک اروپایی برای نوسازی و توسعه، بانک آسیایی برای توسعه، و سایر سازمانهای اقتصادی و مالی بین‌المللی، رخدادهای بسیار مهمی در جریان پیوستن قزاقستان به جامعه جهانی و همکاری‌های اقتصادی جهان بوده است. نه تنها این رخدادهای امکان‌آفرین جدیدی برای سرعت بخشیدن به توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور فراهم آورده‌اند، بلکه آنها به تقویت حاکمیت و امنیت کشور نیز کمک می‌کنند.

اخیراً، ۲۶ کشور واگذارکننده اعتبار «کلوپ پاریس» که به قزاقستان کمک مالی می‌کنند، تصمیم گرفتند در سال ۱۹۹۴ جمعاً ۱/۳ میلیارد دلار به کشور ما اعتبار واگذار نمایند.

بخش عمده این وامها و اعتبارات بین‌المللی به منظور تأمین مالی برنامه‌های ملی ثبات اقتصاد کلان و تغییر سیستم [اقتصادی] به کار گرفته خواهد شد. تمام این وسایل به حل مشکلات اقتصادی از جمله کنترل تورم، حفظ و جلوگیری از تنزل سطح تولید و درآمد و همچنین نوسازی و خصوصی سازی شرکت‌های متوسط و بزرگ به همراه اصلاحات سیستم بانکی، اختصاص داده خواهند شد.

تأکید اقتصادی در سیاست خارجی برای یک کشور تازه استقلال یافته که با مشکلات تغییر اقتصاد متمرکز به اقتصاد بازار روبه‌رو است، بسیار طبیعی می‌باشد.

سیاست هسته‌ای جمهوری قزاقستان

در نتیجه فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، قزاقستان با قسمت قابل ملاحظه‌ای از موشک‌های هسته‌ای روسیه در سرزمین خود رها گردید. اگرچه نه بلافاصله، قزاقستان به معاهده منع گسترش به عنوان یک کشور غیرهسته‌ای پیوست. این تصمیم در دسامبر ۱۹۹۳ از سوی

شورای عالی جمهوری قزاقستان اتخاذ گردید. قبل از آن، پارلمان قزاقستان معاهده استارت یک و پروتکل لیسبون را مورد تصویب قرار داده بود.

چرا قزاقستان بلافاصله موافقت خود را با خارج ساختن سلاحهای هسته‌ای از سرزمینش اعلام نکرد و چرا قزاقستان در پیوستن به معاهده منع گسترش عجله نکرد؟ آقای ن. نظربایف رئیس‌جمهور قزاقستان در سخنرانی در سومین اجلاس اقتصاد جهانی به این سؤالات پاسخ داد. در این سخنرانی او تأکید نمود که قزاقستان بعد از اینکه جواب سه سؤال زیر را دریافت کرد، این معاهده را تصویب نمود:

اول، تضمین‌های کشورهای هسته‌ای مبنی بر عدم کاربرد سلاحهای هسته‌ای علیه قزاقستان. این تضمین‌ها از سوی چین نیز دریافت گردید؛

دوم، دریافت ارزش اورانیوم غنی شده کلاهکهای هسته‌ای. موافقت با این مسئله از سوی ایالات متحده آمریکا به عمل آمد.

سوم، موضوعات اقتصادی، سرمایه‌گذاری‌ها در قزاقستان، همگرایی اقتصادی با کشورهای غربی، شامل ایالات متحده آمریکا.

نظربایف اشاره کرد: «که قزاقستان هرگز نمی‌خواهد یک قدرت اتمی باشد، با ۵۰۰ آزمایش هسته‌ای انجام شده در این منطقه، ۸۷ آزمایش در بالای سطح زمین و ۱۰۷ آزمایش زیرزمینی در این سرزمین حتی امروز، صدها هزار نفر از مردم رنج می‌برند و قزاقستان را با این مشکل رها ساخته‌اند. من با فرمان خودم آزمایش هسته‌ای را در این منطقه تعطیل کرده‌ام. در این ارتباط باید آرزوی خلاص شدن قزاقستان از این سلاحها، و نداشتن آنها در سرزمین خود خوب درک شود».

قزاقستان بعد از پیوستن به معاهده منع گسترش سال ۱۹۶۸، نقش خود در تقویت رژیم منع گسترش را شدت خواهد بخشید. این نقش می‌تواند به اشکال زیر ایفا گردد:

- علامت مثبت به کشورهای در شرف هسته‌ای شدن در جهت خودداری از تولید یا استفاده از سلاحهای هسته‌ای؛

- موضع مثبت قزاقستان در فعالیت اجلاسها درباره تدارک کمیسیون بین‌المللی درباره معاهده منع گسترش؛

- تأثیر مثبت بر همسایه هسته‌ای خود - چین، با هدف متوقف ساختن آزمایشهای هسته‌ای در لوپ‌نور، که در دستیابی به معاهده عمومی منع آزمایش هسته‌ای کمک خواهد کرد. پیشرفت در این موضوع به‌نوبه خود یک عامل مناسب برای گسترش معاهده منع آزمایش هسته‌ای و افزایش اعضای آن شده است.

امنیت در آسیا

توسعه امنیت در آسیا، تمام قاره اروپا و در مجموع در جهان هدف اصلی دیپلماسی جوان قزاقستان می باشد. دلیل اینکه چرا آسیا موجب نگرانی های ویژه می گردد آشکار است: از نظر تمرکز تسلیحات نظامی، شامل تسلیحات هسته ای، این منطقه بعد از منطقه اروپا قرار دارد. تعداد زیادی منازعات مسلحانه و نقاط بحرانی بالقوه در این منطقه وجود دارد. در این منطقه یک روند میلیتاریزم کنترل نشده در جریان است. یک تهدید واقعی ظهور کشورهای هسته ای جدید نیز در این منطقه وجود دارد.

در زمینه تجزیه و تحلیل وضعیت جدید در آسیا، پرزیدنت نظربایف در چهل و هفتمین اجلاس سازمان ملل متحد طرح قدم به قدم خود برای ایجاد یک ساختار امنیت دسته جمعی آسیای متحد و انتقال تدریجی آن به اورآسیا و بعد به سیستمهای امنیتی جهان را تشریح نمود. به عنوان گام نخست، او تشکیل یک کنفرانس درباره کمک و ترتیبات جلب اعتماد همگانی را پیشنهاد نمود.

بدون شک مشکلات و موانع متعددی بر سر راه پذیرش این دعوت قزاقستان وجود دارد. آسیا منطقه گوناگونی تمدنها و مذاهب، نواحی جدا از هم، کشورهای متفاوت از نظر سطوح اجتماعی - اقتصادی، اختلافات سرزمینی و منازعات منطقه ای می باشد. اما، بدیهی است که اکنون زمان آن فرا رسیده است که اختلاف منافع کنارگذاشته شود، زیرا ما راه دیگری بجز صلح و همکاری برای کامیابی و پیشرفت مردم نداریم.

دو گردهمایی متخصصین از کشورهای آسیا، با شرکت نمایندگان سازمان ملل متحد، کنفرانس امنیت و همکاری اروپا، سازمان کنفرانس اسلامی، جامعه کشورهای عربی و دیگران تاکنون در آلمانی برگزار گردیده است. سران بسیاری از کشورهای آسیایی حمایت خود را از پیشگامی قزاقستان در مورد تشکیل کنفرانس درباره کمک و ترتیبات جلب اعتماد در آسیا، ابراز داشته اند. این امیدواری وجود دارد که این کنفرانس در آینده نزدیک منعقد گردد. یک ضرورت فوری برای نهادینه کردن مکانیزمهای مذاکرات و ساختارهای امنیتی مشابه کنفرانس امنیت و همکاری اروپا هم در آسیا و هم در اروپا وجود دارد. آشکار است که ما نباید فقط آن را تقلید کنیم، بلکه باید ویژگی ها و تجربه آسیا را نیز در نظر بگیریم.

مهمترین هدف دیپلماسی قزاقستان اجرای نوعی سیاست خارجی است که منافع ما را با منافع همسایگان ما و در مجموع با منافع جامعه جهانی هماهنگ خواهد ساخت. با برخورداری

از روابط ویژه با متحد تاریخی و استراتژیک خود روسیه، قزاقستان روابط دوجانبه خود را هم با شرق و هم با غرب توسعه و گسترش می‌دهد. این تنها سیاست خارجی ممکن و عقلایی برای قزاقستان می‌باشد.

قزاقستان - روسیه

بعد از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، پانزده کشور جدید از جمله یک روسیه جدید و یک قزاقستان مستقل بر روی نقشه جغرافیایی ظاهر گردیدند. در ۲۵ مه ۱۹۹۲، این دو کشور موافقتنامه دوستی، همکاری و کمک متقابل امضا کردند. این موافقتنامه میان دو کشور برخوردار از حاکمیت مستقل و برابر که تصمیم گرفتند روابط خود را در سطحی جدید قرار دهند، به امضا رسید.

دو سال گذشته نشان داده است که این انتقال آسان نبوده و بشدت به توزیع قدرت نیروهای سیاسی در داخل روسیه که به راههای مختلف سیاست خارجی روسیه، از جمله روابط با قزاقستان و سایر جمهوری‌های سابق شوروی را تعیین می‌کنند، بستگی داشته است. بدبختانه در روسیه، تعداد قابل ملاحظه‌ای احزاب سیاسی و نهضتها هنوز سعی دارند اتحاد جماهیر شوروی را در یک شکل جدید، که به روشنی یادآور امپراتوری منسوخ روسیه باشد، احیا کنند.

پیروزی مؤثر ژیرینوفسکی در دومای دولتی روسیه، این حقیقت که تعداد قابل ملاحظه‌ای از شهروندان روسی به وی رأی دادند و بنابر این دعوت آشکار وی برای حفظ امپراتوری روسیه به کمک اسلحه را پشتیبانی کردند (غیرممکن است که این کار را به وسیله دیگری انجام داد)، و تفسیرهای تهاجمی وی درباره سایر کشورهای همسایه روسیه، همگی می‌توانند اعلام خطر تلقی گردند.

پیروزی ژیرینوفسکی به روشنی نشان داد که در روسیه سیاستمدارانی وجود دارند که آرزوی حفظ امپراتوری را در سر می‌پرورانند نه برقراری روابط برابر با تازه استقلال یافته‌ها که بعد از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی به وجود آمده‌اند و این حقیقت دارد که آنها از سوی تعداد قابل ملاحظه‌ای از رأی‌دهندگان روسی حمایت می‌شوند. اگر آنها به قدرت برسند، به طور مطمئن سبب بروز درگیری‌هایی در قلب قاره اوراسیا و تضعیف صلح و امنیت در سطح جهانی خواهند شد.

قزاقستان به مانند باقی جهان، و اول از همه همسایگان روسیه به ثبات اقتصادی و

سیاسی، توسعه دموکراسی و اقتدار این کشور و روابط دوستانه با آن علاقه‌مند است. این ملاحظات از سوی قزاقستان به عنوان تضمین ثبات و توسعه مطمئن کشور تلقی می‌گردد.

اولین دیدار رسمی پرزیدنت نظربایف از فدراسیون روسیه در ۲۸ تا ۳۰ مارس ۱۹۹۴ بسیار ثمربخش بود. به عنوان نتیجه این بازدید، ۲۳ سند تنظیم کننده روابط میان قزاقستان و روسیه به امضا رسید.

مهمترین این اسناد عبارت‌اند از: موافقتنامه درباره توسعه بیشتر همکاری اقتصادی و همگرایی؛ یادداشت تفاهم درباره اصول اصلی تصمیم‌گیری در مورد مسائل مربوط به وضعیت حقوقی و شخصی شهروندان قزاقستان که در سرزمین روسیه زندگی می‌کنند و شهروندان روسی که به طور دائم در سرزمین قزاقستان سکونت دارند؛ موافقتنامه درباره همکاری نظامی؛ موافقتنامه درباره نیروهای هسته‌ای استراتژیک، که به صورت موقت در سرزمین جمهوری [قزاقستان] مستقر شده‌اند؛ موافقتنامه درباره پایگاه پرتاب ماهواره «بایکونور».

معاهدات و موافقتنامه‌های امضا شده به حل بسیاری از مشکلات پیچیده موجود در روابط میان روسیه و قزاقستان کمک کرد و مرحله جدیدی در توسعه [روابط] این دو کشور به وجود آورد.

قزاقستان و آسیای مرکزی

در سال ۱۹۹۰، با پیشگامی قزاقستان، رهبران قزاقستان، ازبکستان، قرقیزستان، تاجیکستان و ترکمنستان در یک گردهمایی در آلماتی شرکت و موافقتنامه‌ای درباره همکاری اقتصادی، علمی، تکنیکی و فرهنگی امضا کردند. در اجلاس سران کشورهای آسیای مرکزی در تاشکند در ژانویه ۱۹۹۳ تصمیم به تعمیق سطح همکاری چندجانبه اتخاذ گردید. درک همگرایی بالقوه منطقه با کمک معاهدات و موافقتنامه‌های دوجانبه میان کشورهای منطقه آسیای مرکزی توسعه یافته است.

در طول بازدید پرزیدنت نظربایف از جمهوری ازبکستان از ۱۰ تا ۱۲ ژانویه، دو طرف با برداشتن گام‌های بیشتر در جهت توسعه روابط میان قزاقستان و ازبکستان موافقت نمودند. به منظور ارتقای بیشتر این توسعه روابط کریماف و نظربایف معاهده ایجاد یک منطقه اقتصادی واحد میان قزاقستان و ازبکستان، که متضمن مبادله آزاد کالا، مبادله آزاد خدمات، سرمایه و کار می‌باشد و هماهنگی اعتبار، بودجه، مالیات، قیمت، گمرکات و سیاست پولی را فراهم می‌آورد، را امضا کردند.

روابط میان دو کشور عمده آسیای مرکزی، براساس معاهده ترکمنستان درباره دوستی، همکاری و کمک متقابل میان جمهوری ازبکستان و قزاقستان که در ۲۴ ژانویه ۱۹۹۲ امضا شد، ایجاد و توسعه یافت.

در اجلاس رؤسای جمهوری ازبکستان، قزاقستان و قرقیزستان که در قرقیزستان از ۲۹ تا ۳۰ آوریل ۱۹۹۴ منعقد گردید، قرقیزستان به موافقتنامه ایجاد یک منطقه اقتصادی واحد پیوست. بنابراین این معاهده سه‌جانبه گردید.

عمق بخشیدن به جریان همگرایی در آسیای مرکزی از طریق مشابهت‌ها در اقتصاد، اجتماع و مشکلات اکولوژیک رودرروی کشورهای آسیای مرکزی و ضرورت همکاری در اقداماتشان، تعیین شده است. این منطقه از همه وضعیتهای مقدماتی برای همکاری در صنایع، ایجاد فعالیتهای مشترک و همگرایی در مجتمعهای کشاورزی و صنعتی برخوردار می‌باشد. ایجاد یک منطقه اقتصادی واحد استقلال اقتصادی را تقویت و تولید صنعتی و سایر کالاها در داخل سه جمهوری، در ابتدا برای نیازهای داخلی و سپس گسترش وضعیت اقتصادی منطقه، را تنظیم می‌کند.

معاهده ایجاد یک منطقه اقتصادی واحد میان سه کشور آسیای مرکزی به هیچ وجه تناقضی با تأسیس اتحادیه اقتصادی کشورهای مشترک‌المنافع ندارد و درهای آن به روی همه کشورهای مشترک‌المنافع باز است.

قزاقستان - جمهوری خلق چین

متجاوز از دو سال است که روابط قزاقستان - چین پیشرفت قابل ملاحظه‌ای کرده است. وقتی قزاقستان بخشی از اتحاد جماهیر شوروی بود، حداکثر فرصتهایش عبارت بود از توسعه روابط با منطقه خودمختار «سینکیانگ اویگور» جمهوری خلق چین. با دستیابی به استقلال، قزاقستان اکنون توسعه روابط با تمام چین را تعقیب می‌نماید. شهروندان قزاقستان از این واقعیت که جمهوری خلق چین یکی از اولین کشورهایی بود که این جمهوری را به عنوان یک کشور مستقل به رسمیت شناخت و از برقراری روابط دیپلماتیک با آن کشور بسیار خوشنود و راضی می‌باشند. قزاقستان و چین در کشورهای یکدیگر دارای سفارتخانه و دفاتر نمایندگی هستند.

بازدید پرزیدنت نظربایف در جولای ۱۹۹۱ پیدایش روابط پُرثمر همسایگی و دوجانبه و همکاری میان قزاقستان و چین را بنیان نهاد.

یک نتیجه مهم دومین بازدید پرزیدنت نظربایف از جمهوری چین، امضای اعلامیه مشترک مربوط به بنیانهای روابط دوستانه میان قزاقستان و چین بود. در این سند معتبر، اصول احترام برای حاکمیت و تمامیت ارضی، عدم تجاوز و عدم دخالت در امور داخلی یکدیگر، عدم استفاده از زور یا تهدید به استفاده از زور و منافع دوجانبه قید گردید. مهمترین جنبه اعلامیه امضا شده این بود که آن یک مرحله جدید در توسعه روابط قزاقها و چینی‌ها گشود. قزاقستان و چین دو کشور همسایه با منابع طبیعی غنی، اقتصادهای مکمل یکدیگر، اشکال مناسب حمل و نقل و ارتباط، ظرفیت عظیم بالقوه برای توسعه بیشتر روابط مفید دوجانبه، می‌باشند. از ۲۵ تا ۲۸ آوریل ۱۹۹۴، لی‌پن نخست‌وزیر جمهوری چین برای اولین بار از جمهوری قزاقستان بازدید به عمل آورد. نتایج عمده این بازدید عبارت بودند از یک رشته اسناد امضا شده درباره مرزهای چین با قزاقستان، وضعیت اعتبارات و کمک بشردوستانه به کشور ما از سوی جمهوری چین و حمل و نقل‌های راه‌آهن مسافری و باری بین‌المللی. تصدیق مصونیت مرزهای قزاقستان - چین، موافقتنامه‌های حاصله درباره توسعه روابط اقتصادی و تجاری، راههای مواصلاتی شواهدی هستند از تشکیل روابط دوستانه بلندمدت که پاسخگویی عمیق‌ترین منافع ملت‌های دو کشور می‌باشد.

قزاقستان و خاورمیانه

قزاقستان با موفقیت در حال توسعه روابط خود با کشورهای خاورمیانه، ترکیه و ایران، هم به صورت دوجانبه و هم به صورت چندجانبه در چارچوب سازمان همکاری اقتصادی می‌باشد.

قزاقستان و ترکیه در بسیاری از اصول مشترک سهیم می‌باشند: از نظر جغرافیایی؛ آنها در میان اروپا و آسیا قرار گرفته‌اند، از نظر نژادی بامردم قزاق و ترک در زمینه‌های خاستگاه، زبانها و سنت‌های فرهنگی به یکدیگر وابسته هستند.

روابط ترکها و قزاقها به‌طور پویا در حال توسعه است. همکاری دوجانبه در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی در حال رشد است. اعتبارات دریافتی از ترکیه هزینه شده‌اند. دانشگاه بین‌المللی «هودژی آخمت یاساوی»^۱ قزاقی - ترکی مشغول به کار است. بیشتر از ۱۵۰۰ دانشجوی قزاقستان در ترکیه تحصیل می‌کنند. مسجد هودژی آخمت یاساوی به‌وسیله

متخصصین ترکیه در حال بازسازی می‌باشد.

روابط قزاقستان با ترکیه در خلال بازدید تورگوت اوزال رئیس‌جمهور سابق ترکیه از آلماتی در ۱۵ مارس ۱۹۹۱ برقرار گردید. در این بازدید موافقتنامه مربوط به همکاری میان جمهوری قزاقستان و جمهوری ترکیه به امضا رسید. این موافقتنامه آرزوهای دو ملت برخوردار از فرهنگ، زبانها، میراث معنوی و سنتهای مشترک برای گسترش بیشتر و تعمیق همکاری بلندمدت ثمربخش دوجانبه در زمینه‌های سیاسی، تجاری - اقتصادی، زیست‌محیطی، فرهنگی، اطلاعات و سایر زمینه‌ها را تصریح کرد.

در سپتامبر ۱۹۹۱، یک هیأت رسمی از جمهوری قزاقستان از ترکیه بازدید به عمل آورد. در جریان این بازدید تعدادی اسناد مهم به امضا رسید: اعلامیه اصول و اهداف روابط فی‌مابین، یادداشت تفاهم درباره موافقتنامه‌های دوجانبه در زمینه‌های حمل‌ونقل، ارتباطات راه دور، اقتصادی، علمی و همکاری تکنیکی میان قزاقستان و ترکیه.

دومین بازدید تورگوت اوزال رئیس‌جمهور سابق ترکیه از قزاقستان در آوریل ۱۹۹۳ انگیزه جدیدی برای توسعه روابط میان قزاقستان و ترکیه به وجود آورد.

روابط میان قزاقستان و ایران نیز با موفقیت در حال توسعه می‌باشد. در خلال بازدید پرزیدنت نظربایف از ایران در اکتبر - نوامبر ۱۹۹۲، پرزیدنت نظربایف و پرزیدنت هاشمی‌رفسنجانی ریاست جمهوری اسلامی ایران اعلامیه تفاهم و همکاری دوجانبه میان دو کشور را امضا کردند. در این بازدید یک بیانیه مشترک صادر گردید. ظرف یک سال ریاست جمهوری ایران بازدید متقابلی از قزاقستان به عمل آورد.

یک ظرفیت بالقوه خوب برای اشکال متعدد روابط کارهای میان دو کشور وجود دارد که با پدیدار شدن سیستم حمل‌ونقل، شامل ارتباطات دریایی، هوایی، زمینی و راه‌آهن، اکنون می‌توانند مؤثر به کار گرفته شوند.

در بلندمدت ممکن است ایران یکی از بزرگترین واردکنندگان تولیدات کشاورزی قزاقستان باشد. هر دو کشور برای مرمت و توسعه یک بندر دریایی در آکتو^۱ تلاش می‌کنند. پیشنهاد شده است در این بندر چنان زیربنایی ایجاد کرد که برای حمل‌ونقل مقادیر زیادی نفت، غلات، تولیدات دامی، کالاهای صنعتی و تجهیزات مناسب باشد.

در حال حاضر، روابط میان قزاقستان و ایران به وسیله تقریباً ۲۵ موافقتنامه تنظیم شده

است، که بنیان خوب برای توسعه اشکال متعدد همکاری فراهم می‌آورد. به‌طور مطمئن، باید در نظر داشت که ایران به شیوه خود روابط با کشورهای آسیای مرکزی را، با تأکید بر نقش خود در تجدید حیات تمدن اسلامی در این منطقه، تفسیر می‌کند. قزاقستان و سایر کشورهای آسیای مرکزی، اول از همه، وضعیت جغرافیایی ایران در منطقه خاورمیانه و امکان عینی تبدیل ایران به راه‌های دسترسی این کشورها به تجارت و بازارهای جهانی را مدنظر دارند.

همکاری با کشورهای خاورمیانه در چارچوب سازمان همکاری اقتصادی امکانات بزرگی برای توسعه و پیوستن قزاقستان به جامعه جهانی می‌گشاید. برای کشورهای آسیای مرکزی واقع در قلب قاره که هیچ راهی به دریا ندارند و به واقع این معنی استراتژیک وجود دارد که به سوی آنها دورنمای حمل و نقل کالا به بنادر اقیانوس هند و خلیج فارس گشوده می‌شود. سازمان همکاری اقتصادی در قزاقستان نه تنها به عنوان یک بدیل، بلکه به‌عنوان یک مکمل برای جامعه مشترک‌المنافع دیده می‌شود. این سازمان یک اتحادیه گمرکی جدید یا یک بلوک کشورهای اسلامی نیست. اگر یک سازمان همبسته با هدف عمده ارتقای پیشرفت توسعه اقتصادی و اجتماعی همه اعضایش می‌باشد. مهمترین مأموریت آن متحد کردن اعضا به وسیله تجارت و راهها است. نظریات به‌طور مستمر در سخنرانی‌هایش در کنفرانسهای سران گشوده بودن در سازمان به روی دیگران، ویژگی اقتصادی این سازمان و عدم پذیرش کامل ایجاد روابط میان کشورهای عضو براساس بنیانهای قومی و مذهبی را مورد تأکید قرار داده است.

شرکت قزاقستان و سایر کشورهای آسیای مرکزی در اکو به هیچ‌وجه کشورهای تازه استقلال‌یافته را از توسعه روابطشان در داخل جامعه مشترک‌المنافع باز نمی‌دارد. در تجربه جهانی معمول است که یک کشور به‌طور همزمان در تعدادی سازمانهای بین‌المللی و منطقه‌ای مشارکت داشته باشد.

قزاقستان و خاور نزدیک

روابط قزاقستان با کشورهای عربی خاور نزدیک به تازگی در حال توسعه می‌باشد. بجز بازدید پرزیدنت نظربایف از جمهوری عربی مصر در فوریه ۱۹۹۳ و معاهده امضا شده درباره اصول روابط متقابل، هیچ‌گونه موفقیت قابل ملاحظه در خاور نزدیک در جهت منافع دیپلماسی قزاقستان وجود نداشته است. ما باید اعتراف کنیم که خیلی از موافقت‌های حاصله میان قزاقستان و مصر، بنا بر بعضی از دلایل دانسته و نادانسته، رها شده‌اند.

ظاهراً از میان دلایل ارتباطات ضعیف با کشورهای عربی نه تنها به فاصله جغرافیایی، بلکه می‌توان به عامل اسلامی و کشمکش اعراب و اسرائیل نیز اشاره نمود. به این دلایل می‌توان روابط پیچیده در خود جهان عرب و میان کشورهای خاورمیانه و نزدیک، به‌عنوان مثال، میان عربستان سعودی و ایران، نگرشهای متفاوت کشورهای عربی نسبت به کشمکش ایران - عراق و وضعیت در افغانستان را نیز اضافه نمود.

بازدید ک.سودابوف وزیر امور خارجه قزاقستان از عربستان سعودی در آوریل ۱۹۹۴، بازدید متقابل پیش‌بینی شده وزیر امور خارجه عربستان سعودی در آینده نزدیک و بازدید پرزیدنت نظربایف از ریاض ممکن است پیشرفت غیرمنتظره‌ای برای دیپلماسی قزاقستان در خاور نزدیک باشد. توسعه روابط میان قزاقستان و کشورهای عربی، بویژه با کشورهای ثروتمند مانند عربستان سعودی، توجه به سرمایه‌گذاری و واگذاری اعتبارات، که برای اقتصاد قزاقستان بسیار مهم است، را افزایش می‌دهد. به کار گرفتن تجربه کشورها و کمپانی‌های نفتی خاور نزدیک از اهمیت قابل ملاحظه‌ای برخوردار است. رشد اقتصاد قزاقستان به وسیله توسعه روابط تجاری - اقتصادی با کشورهای خاور نزدیک تسریع خواهد شد. خیلی از این کشورها به واردات غلات، گوشت، برنج، مواد خام و فلزات که قزاقستان به‌وفور آنها را در اختیار دارد، علاقه‌مند هستند. در عوض، کشورهای عربی می‌توانند به قزاقستان تولیدات ارزان ولی با کیفیت صادر نمایند.

با وجود این، به‌منظور توسعه تمام روابط بالقوه میان قزاقستان و کشورهای عربی، قزاقستان باید موضع خود را نسبت به مسائل بسیار حساس مرتبط با وضعیت بسیار دشوار در منطقه برای جهان عرب، طرز برخورد با اسلام و سازمان کنفرانس اسلامی، بیابد.

قزاقستان به ترتیبی مجبور خواهد بود روابط خود با جهان غرب و کشورهای خاورمیانه را به‌منظور برقراری روابط خوب با کشورهای عربی، موازنه دهد. این یک مشکل خیلی مخاطره‌آمیز دیپلماسی قزاقستان است که باید بر آن فائق گردد.

قزاقستان و آسیای جنوبی

جمهوری قزاقستان با کشورهای عمده آسیای جنوبی - هندو پاکستان - رابطه برقرار کرده است. پرزیدنت نظربایف در فوریه ۱۹۹۲ از این دو کشور بازدید به‌عمل آورد. در جریان این بازدید اعلامیه اصول روابط متقابل میان قزاقستان و هندوستان و همچنین موافقتنامه برقراری روابط دیپلماتیک و کنسولی، علمی - فرهنگی، ورزشی و همکاری اقتصادی - تجاری به امضای رسیدند.

بانک دولتی هندوستان و بانک فعالیتهای کشاورزی قزاقستان یک موافقتنامه تأمین حمایت مالی از روابط تجاری و اقتصادی میان دو کشور امضا نمودند.

یک رشته موافقتنامه با پاکستان درباره توسعه تجارت و همکاری و برقراری یک سیستم قابل اعتماد ارتباطات امضا شدند. پاکستان سازمان نقل و انتقال بانکی در حد ۱۰۰ میلیون دلار را پیشنهاد کرد. در جریان بازدید مورد بحث همین اعلامیه اصول همکاری میان دو کشور به امضا رسید. بازدیدهای پرزیدنت نظربایف در فوریه ۱۹۹۳ به دهلی و اسلامآباد نقطه آغازی برای همکاری با این دو کشور شد.

بازدید ن. رائونخست وزیر هندوستان در مه ۱۹۹۳ با هدف توسعه یک مکانیزم فعالکننده موافقتنامه های تجاری و اقتصادی، حاصل شده سال گذشته در دهلی، به عمل آمد. در زمینه روابط بین المللی، یک موافقتنامه در مورد همکاری با هدف توسعه یک رویکرد مشترک نسبت به مهمترین مسائل بین المللی حاصل شد.

قزاقستان - ژاپن

موافقتنامه های حاصله در جریان بازدید پرزیدنت نظربایف از ژاپن در ۹-۶ آوریل ۱۹۹۴، زمینه وسیعی برای روابط فی مابین یک دولت حاکم چون قزاقستان و ژاپن که از موقعیتهای عمده ای در بخشهای توسعه اقتصادی، علمی و تکنیکی در جهان برخوردار است، می گشاید.

ژاپن تصمیم متخذه قبلی خود مبنی بر اعطای ۲۲۰ میلیون دلار اعتبار به منظور حمایت از اصلاحات اقتصادی تصدیق نمود و یک اعتبار اضافی به میزان ۱۲۵ میلیون دلار برای توسعه امور زیربنایی واگذار نمود. در چارچوب کمک برای خنثی نمودن سلاحهای هسته ای مستقر در سرزمین قزاقستان، توکیو ۱۱ میلیون دلار پرداخت. طرف ژاپنی همچنین احتمال واگذاری ۷۰ میلیون دلار برای توسعه راه آهن و ۵۵ میلیون دلار برای پالایش فضا در قزاقستان در آینده را، اعلام نمود.

هدف از ایجاد روابط میان ژاپن و قزاقستان بهره برداری از خصوصیت تکمیل کننده اقتصادهایشان می باشد - منابع طبیعی غنی قزاقستان و تکنولوژی های بسیار پیشرفته ژاپن.

این به نفع قزاقستان در حال توسعه است که تعدادی از بزرگترین کمپانی های ژاپنی آمادگی خود را برای مشارکت در ایجاد این طرحها را اعلام نموده اند. پالایشگاه نفت در منطقه مانگیستو، خط لوله از غرب به مرکز قزاقستان و در آینده دورتر خطوط لوله نفت و راههای آهن

از سرزمین چین به خاور دور، تجدید ساخت مجتمع استخراج و ذوب فلزات کاراگاندا، اکتشاف جغرافیایی ذخایر نفت و گاز.

ژاپن همچنین قصد دارد ۷۰ تا ۱۰۰ میلیون دلار در زمینه‌های آبیاری در منطقه آرال و فراهم آوردن کمک در پیشرفت وضعیت بهداشتی خاکهای مجاور منطقه آزمایشهای اتمی سمپالائینسک سرمایه‌گذاری کند. این موضوع درک طرف ژاپنی، از اهمیت مشکلات اکولوژیک در قزاقستان و ضرورت فوری برطرف کردن آنها را منعکس می‌سازد.

در حوزه روابط متقابل سیاسی، مهمترین نتیجه، اعلامیه مشترک امضا شده درباره اصول روابط میان دو کشور می‌باشد. در این سند هر دو طرف آمادگی خود را برای رسیدن به منظورهای زیرتصدیق نمودند: توسعه گفتگوهای سیاسی و مبادله افکار درباره مشکلات بین‌المللی و منطقه‌ای؛ انجام مشورتها و همکاری در سازمان ملل متحد و سایر سازمانهای بین‌المللی برخوردار از هدف حفظ صلح و امنیت؛ ارتقای تعدیل صلح‌آمیز کشمکشها.

لازم به یادآوری است که ژاپن از ابتکار قزاقستان در فراخواندن کمیسیون درباره تنظیم مقررات اعتماد و اقدام متقابل در آسیا برابر الگوی کنفرانس امنیت و همکاری در اروپا حمایت نمود و قزاقستان امیدواری خود را از عضویت دائم ژاپن در شورای امنیت اظهار داشت.

قزاقستان - ایالات متحده آمریکا

در مه ۱۹۹۲، در طول بازدید رسمی پرزیدنت نظربایف از ایالات متحده آمریکا، اسنادی در جهت پیدایش روابط میان آمریکا و قزاقستان به امضا رسید. از میان آنها، موافقتنامه‌ها درباره تجارت، تضمین سرمایه‌گذاری‌های آمریکا در قزاقستان، سرمایه‌گذاری‌های مالی، همکاری علمی و تکنیکی، حذف مالیات مضاعف را می‌توان نام برد.

روابط قزاقستان - آمریکا، در یک دوره زمانی بسیار کوتاه بعد از کسب استقلال قزاقستان، به سطح همکاری گسترده در زمینه‌های گوناگون و تفاهم عمیق دوجانبه رسیده است. این واقعیت در منشور مشارکت دموکراتیک میان قزاقستان و ایالات متحده که در ۱۴ فوریه ۱۹۹۴ در واشنگتن از سوی بیل کلینگتون ریاست جمهوری آمریکا و نظربایف ریاست جمهوری قزاقستان به امضا رسید، منعکس گردید.

ایالات متحده آمریکا و قزاقستان موافقت نمودند که تماسهای خود را در زمینه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، تعلیم و تربیت، اکولوژی، علوم و تکنولوژی، سیستمهای مراقبت بهداشتی و سایر زمینه‌ها شدت بخشند.

موضوعات مربوط به تضمین امنیت، استقلال، تمامیت ارضی و توسعه دموکراتیک قزاقستان از اهمیت عمده‌ای در محتوای روابط قزاقستان - آمریکا برخوردار هستند. همکاری در این زمینه به صورت دوجانبه و همچنین در چارچوب ساختارهای موجود امنیت بین‌المللی و منطقه‌ای: سازمان ملل متحد، کنفرانس امنیت و همکاری اروپا، ناتو، معمول خواهد گشت. ایالات متحده آمریکا پشتیبانی لازم مالی و تکنیکی از تلاشهای قزاقستان در این جهت را فراهم خواهد آورد. از میان نمونه‌های این‌گونه فعل و انفعالها می‌توان به امضای موافقتنامه‌های تجاری، معاهده مربوط به حمایت سرمایه‌گذاری‌ها، مشارکت قزاقستان، با پشتیبانی ایالات متحده آمریکا، در برنامه سیستم انتقال صندوق بین‌المللی پول و همچنین تشویق مؤثر و ثمربخش حکومت کلینگتون از سرمایه‌گذاری‌های بخش خصوصی آمریکا در اقتصاد قزاقستان اشاره کرد.

قزاقستان - اروپا

در پاییز ۱۹۹۲، نظربایف ریاست جمهوری قزاقستان از جمهوری فدرال آلمان بازدید نمود. در جریان این بازدید، یک اعلامیه مشترک دربارهٔ اصول روابط میان دو کشور به امضا رسید. نمایندگان دو طرف موافقتنامه توسعه همکاری گسترده در زمینه‌های اقتصادی، صنعتی، علم و تکنولوژی و موافقتنامه ترغیب و حمایت دوجانبه از سرمایه‌گذاری‌ها را امضا کردند. روابط قزاقستان - فرانسه بتدریج بر پایه معاهده دوستی، تفاهم متقابل و همکاری که در ۲۳ سپتامبر ۱۹۹۲ در پاریس از سوی رؤسای جمهوری قزاقستان و فرانسه به امضا رسید، در حال توسعه می‌باشد. تماسهای شخصی میان رهبران دو کشور نیز این روابط را ارتقا بخشیده است.

فرانسوا میتران ریاست جمهوری سابق فرانسه اولین رهبر غربی بود که از قزاقستان بازدید رسمی به عمل آورد. پرزیدنت نظربایف در مراجعت از ایالات متحده آمریکا برای یک ملاقات شخصی با پرزیدنت میتران در پاریس توقف کرد.

تجار فرانسوی علاقه زیادی به قزاقستان نشان داده‌اند. یکی از شواهد این امر فعالیت زیاد کمپانی‌های معروف فرانسه [در قزاقستان] می‌باشد.

قزاقستان منابع مواد خام فراوان دارد، اطریش برخوردار از تکنولوژی‌های پُرحاصل می‌باشد، بر این پایه، همکاری میان دو کشور باید موقعیت در حال توسعه داشته باشد. جمهوری اطریش در میان اولین کشورهایی بود که قزاقستان مستقل را به رسمیت شناخت و

جریان اعتباری میان اطریش - قزاقستان را گشود.

این حقیقت قابل ملاحظه‌ای است که در ژانویه ۱۹۹۴، یک سمینار بین‌المللی تحت عنوان: «قزاقستان پلی به سوی بازار در حال توسعه آسیا» در زوریخ سوئیس برگزار گردید. نتیجه عملی این تبادل افکار، تصمیم کنفدراسیون سوئیس به گشایش یک خط اعتباری برای قزاقستان بود.

با هدف انعقاد قراردادهای سودمند دوجانبه با کشورهای اروپایی، پرزیدنت نظربایف در ۱۹۹۳ از بلژیک و اطریش بازدید به عمل آورد.

یک موافقتنامه دربارهٔ تبادل نمایندگان میان جامعه اروپا و قزاقستان در اجلاس کمیسیون جامعه اروپا به امضا رسید. سفیر قزاقستان در بلژیک به‌عنوان نماینده تام‌الاختیار قزاقستان در شورای اروپا منصوب گردید.

جمهوری قزاقستان؛ همچنین در حال توسعه روابط قزاقستان با کشورهای اروپای شرقی می‌باشد. س. ترشچنکف نخست‌وزیر قزاقستان، از مجارستان و بلغارستان بازدید به عمل آورد و به همراه رهبران آنها موافقتنامه‌های سودمند دوجانبه در زمینه‌های صنعتی و کشاورزی را امضا نمود.

در جولای ۱۹۹۳، زه‌زلف ریاست جمهوری بلغارستان برای یک مسافرت رسمی به آلمانی آمد. این اولین هیأت رسمی از یک کشور اروپای شرقی بود که بعد از واگرایی شورای کمک اقتصادی چندجانبه از قزاقستان بازدید به عمل آورد. به‌عنوان نتیجه این مذاکرات، موارد زیر را می‌توان نام برد، معاهده روابط دوستانه و همکاری میان قزاقستان و بلغارستان به امضا رسید، به‌همین شکل موافقتنامه‌ها دربارهٔ تجارت و همکاری اقتصادی، ایجاد شرکتهای مشترک قزاقی - بلغاری، یک بانک سرمایه‌گذاری - اعتباری و شرکت مرکزی و موافقتنامه دربارهٔ همکاری در زمینه کشاورزی و امضای اسناد دیگر.

قزاقستان - استرالیا

در تابستان ۱۹۹۳، س. ترشچنکف نخست‌وزیر قزاقستان از استرالیا بازدید به عمل آورد. در ۱۵-۱۲ آوریل ۱۹۹۳، ویلیام جورج هیدن فرماندار کل استرالیا برای یک بازدید رسمی به آلمانی آمد.

به‌رغم فاصله طولانی میان دو کشور، روابط متقابل تجاری - اقتصادی، علمی، تکنیکی و فرهنگی با موفقیت در حال توسعه می‌باشد. ساختار اقتصادی هر دو کشور در بسیاری از

اشکال کلی مشترک هستند. برای مثال، بخش استخراج معدن در هر دو کشور بیش از ۴۰٪ ظرفیت بالقوه صنعتی را تشکیل می‌دهد. تولید غلات و پرورش گوسفند در ساختار کشاورزی از اهمیت بالایی برخوردار می‌باشد.

همکاری اقتصادی میان قزاقستان و استرالیا از دورنمای خوبی برخوردار است، بویژه در زمینه تبدیل صنایع دفاعی، استخراج طلا، اکتشاف مشترک منابع نفت و گاز، حجم گردش کالا به‌طور مستمر در حال افزایش است و به سطح ۲۷ میلیون دلار آمریکا رسیده است.

حکومت و محافل بازرگانی استرالیا آمادگی خود را برای سهم کردن قزاقستان در تجربیاتشان در سازمان پرورش گوسفند، کشت غلات، حمل‌ونقل و انبارداری محصول، که به صورت گسترده در جهان شناخته شده‌اند، اعلام کرده‌اند. استرالیا بیش از ده‌هزار گوسفند، که از نظر وراثتی و فراهم آوردن مواد دامی پُرارزش شناخته شده‌اند، به قزاقستان واگذار نمود. این اقدام سبب توسعه کیفیت تولید گوشت و پشم خواهد شد. قزاقستان نیز به‌نوبه خود به ارسال کاردهای پنج‌تیغه و شانه برای ذبح و چیدن پشم گوسفند، که بسیار مورد علاقه استرالیایی‌هاست، اقدام خواهد نمود.

قزاقستان و استرالیا به صورت مشترک در نواحی طلاخیز در منطقه اکباکی فعالیت خواهند نمود. استرالیا همچنین در تهیه پروژه و به‌کارگیری تکنولوژی‌های جدید سرمایه‌گذاری خواهد نمود.

ایستگاه زمینی ارتباط راه دور، ساخته شده با کمک استرالیا، به‌طور قابل ملاحظه‌ای پیوستن قزاقستان به شبکه جهانی ارتباطات را وسعت می‌بخشد.

اهداف سیاست خارجی جمهوری قزاقستان

در آینده نزدیک جمهوری قزاقستان با مسائل زیاد حل نشده سیاست خارجی روبه‌رو خواهد شد. قزاقستان هنوز به عضویت کامل تعداد مهمی از سازمانهای بین‌المللی درنیامده است. روابط با بسیاری از کشورهای جهان برقرار نشده است. دیپلماسی قزاقی هنوز به استاندارد سطح فعالیت و حرفه‌ای در دنیای جدید روابط بین‌المللی دست نیافته است.

کدام اهداف سیاست خارجی باید در آینده نزدیک اولویت داده شوند؟ اول از همه، اهداف مربوط به تقویت بیشتر حاکمیت کشور، تمامیت ارضی، مصون ساختن مرزها، امنیت اقتصادی و اکولوژیک و ثبات اجتماعی، سیاسی و سیاست قومی جمهوری قزاقستان.

اولین و بهترین هدف سیاست خارجی حفظ و تقویت روابط دوستانه با فدراسیون

روسیه، به‌رغم همه تناقضات موجود، مشکلات حل‌نشده در روابط متقابل و پیچ‌وخمهای جریان سیاست خارجی و داخلی آن کشور، می‌باشد.

ظاهراً، باید جهت‌گیری سیاست خارجی قزاقستان از بیشترین اهمیت برخوردار، و به تمرکز و توجه و تلاشهای عمده نیاز داشته باشد. کارایی، قابلیت انعطاف و دوراندیشی دیپلماسی قزاقی باید تجربه دیپلماسی روسی، که به وسیله قدرت اقتصادی و نظامی و روابط طولانی و قوی این کشور در جامعه جهانی تقویت می‌شود، را جبران کند.

اهداف عمده جهت‌گیری دیپلماسی قزاقی عبارت‌اند از: ارتقای راه حل تناقضات عینی و مشکلات موجود در روابط میان قزاقستان و ارتباط روسیه با فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و تأسیس قزاقستان به عنوان یک کشور مستقل. نباید وجود این مشکلات را نادیده گرفت، بلکه باید آنها را به کمک گفتگوها و دیگر مکانیزمها، با احترام گذاردن به منافع یکدیگر حل نمود.

مشکلات اقتصادی و مالی روابط متقابل، بایکونور و زمینه‌های آزمایش نظامی، وضعیت دریای خزر، احداث خطوط لوله و سایر ارتباطات در جهت جنوب، قوم پراکنده یهودیان، شهروندان، قزاقها و غیره باید به شکلی که آنها هرگز موجب منازعات و رویارویی‌های میان دو کشور همسایه نگردد، حل شوند.

دومین هدف مهم سیاست خارجی عبارت است از انضمام جمهوری قزاقستان در سیستمهای امنیتی بین‌المللی و منطقه‌ای به منظور تقویت حاکمیت، تمامیت ارضی و مصون ساختن مرزها. در این زمینه ارتقای یکپارچگی نظامی و سیاسی قزاقستان با کشورهای مشترک‌المنافع براساس معاهده تاشکند، درباره امنیت دسته‌جمعی و تشکیل نیروهای حافظ صلح جامعه مشترک‌المنافع، از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است. جمهوری قزاقستان همچنین باید مشارکت خود را در کنفرانس امنیت و همکاری اروپا، ناتو و برنامه مشارکت برای صلح ناتو بیشتر کند.

تقویت امنیت جمهوری قزاقستان، سایر کشورهای آسیای مرکزی و آسیا به‌طور عموم و در آینده تمام قاره اروپا به‌وسیله درک پیشگامی قزاقستان در دعوت یک کنفرانس درباره مقررات روابط متقابل و اعتماد در آسیا ارتقا خواهد یافت. به این خاطر است که مهمترین هدف دیپلماسی قزاقستان، برای یک دوره زمانی طولانی، تهیه مقدمات و برگزاری چنین کنفرانسی خواهد بود.

سومین هدف سیاست خارجی عبارت است از فراهم آوردن شرایط و عوامل خارجی برای سرعت بخشیدن به توسعه اقتصادی، بازسازی و ایجاد مکانیزمها و زیربنای بازار. هسته

فعالیت‌های سیاست خارجی را باید مسائل امنیت اقتصادی، استقلال فعال، متنوع ساختن ارتباط حمل و نقل و کانال‌های ارتباطی تشکیل دهد.

وزارت امور خارجه قزاقستان باید، به همراه وزارتخانه‌ها و اداراتی که مستقیماً مسئولیت اجرایی دارند، نقش شایسته ایفا نماید. دیپلماسی قزاقستان اگر فراسوی ترقی فعالیت‌های اقتصادی خارجی گام بر ندارد، قادر به ایفای این نقش نخواهد بود.

چهارمین هدف مهم سیاست خارجی جمهوری قزاقستان عبارت است از توسعه و تقویت روابط دوستانه با کشورهای آسیای مرکزی. کشورهایی که نه تنها از نظر جغرافیایی همسایه قزاقستان هستند، بلکه در سرنوشت مشترک تاریخی، فرهنگ، سنتها و عادات سهیم هستند. دیپلماسی قزاقستان باید در تحصیل اهداف زیر در آسیای مرکزی یک مشارکت قابل ملاحظه داشته باشد:

- غلبه بر ظهور عدم وحدت در کشورهای آسیای مرکزی با توجه به رویدادهای تاجیکستان و خودداری ترکمنستان از شرکت در فرایند تصمیم‌گیری درباره مشکلات منطقه توسط کشورهای مشترک‌المنافع؛

- جلوگیری از تبدیل منطقه آسیای مرکزی به هدف‌بازی‌های جغرافیایی و کشمکش بعضی از کشورهای خارج از منطقه برای نفوذ و تصاحب منابع فراوان طبیعی؛
- ارتقای قواعد بحران در تاجیکستان و فراهم آوردن دفاع قابل اعتماد مرزهای تاجیک - افغان به منظور جلوگیری از کشمکش‌های قومی - سیاسی در آسیای مرکزی و تقویت امنیت منطقه؛

- ارتقای تمرکز توجه و تلاش‌های همه کشورهای آسیای مرکزی و جلب سرمایه‌گذاری‌های خارجی در زمینه تکنولوژی در حل مشکل آزال، با توجه به این حقیقت که ویرانی آن موجب فاجعه بی‌سابقه در سطح آسیای مرکزی و جهان خواهد شد؛
- ارتقای فرایندهای همگرایی در آسیای مرکزی، اول از همه در زمینه اقتصادی. برانگیختن پیوستن ترکمنستان و تاجیکستان به معاهده ایجاد منطقه اقتصادی واحد میان قزاقستان، ازبکستان و قرقیزستان.

پیوستن قزاقستان به معاهده منع گسترش و پیاده کردن سلاح‌های هسته‌ای مستقر در این سرزمین در حال حاضر نباید به عنوان خاتمه سیاست اتمی این کشور تلقی گردد، [زیرا]:

اول، جریان پیاده کردن این سلاح‌ها آسان نخواهد بود و تا خاتمه کار عامل هسته‌ای در روابط متقابل قزاقستان، روسیه و ایالات متحد آمریکا باقی خواهد ماند؛

دوم، اندیشه سیاست هسته‌ای وسیعتر از مشکلات سلاح‌های هسته‌ای است و شامل

توسعه قدرت مهندسی هسته‌ای نیز می‌شود. این دومی بیانگر آینده قزاقستان در این زمینه است؛ سوم، در ژانویه ۱۹۹۵، یک کنفرانس بین‌المللی دربارهٔ معاهده منع گسترش منعقد خواهد شد. موضعی که قزاقستان دربارهٔ این سؤال اتخاذ می‌کند بر طرز تلقی کشورهای هسته‌ای و غیرهسته‌ای نسبت به آن تأثیر خواهد گذارد؛

چهارم، قزاقستان علاقه‌مند به منع آزمایش‌های کامل هسته‌ای است، با منع آزمایش‌های هسته‌ای در سرزمین خود، قزاقستان کماکان از ادامه آزمایش‌ها در کشور همسایه خود، چین، رنج می‌برد. این مسئله در روابط قزاقستان - چین خیلی حساس می‌باشد.

علاوه بر این اهداف اصلی سیاست خارجی، دیپلماسی قزاقستان باید سایر مشکلات منطقه‌ای و جهانی را حل کند. بنابراین، مأموریت اصلی دیپلماسی قزاقستان در سازمان ملل متحد، جلب توجه این سازمان جهانی معتبر و بانفوذ به جمهوری قزاقستان و سیاست خارجی اش و منطقه آسیای مرکزی در کل، می‌باشد.

ارتقای نقش فزاینده دیپلماسی بازدارنده سازمان ملل متحد و شعبه‌های منطقه‌ای آن، ایجاد یک «سیستم هشداردهنده بحران» و برطرف ساختن ادواری موجبات بروز مناقشات بین‌المللی به نفع قزاقستان می‌باشد. دیپلماسی قزاقستان باید توجه خود را به مسئله وضعیت دریای خزر که بعد از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی به وجود آمده است افزایش دهد، زیرا ممکن است این وضعیت موجب کاهش روابط متقابل میان پنج کشور حوزه دریای خزر گردد. عقاید آنها دربارهٔ این سؤال که دریای خزر یک دریا محسوب می‌شود یا یک دریاچه متفاوت است. مسئله فی مابین بیشتر مربوط به این موضوع و همچنین تعیین مرزها و ملاحظات دفاعی آنها، توزیع مناطق ماهیگیری (دریای خزر ۹۰٪ ماهی خاویار جهان را تأمین می‌کند)، استخراج نفت و گاز، رژیم دریانوردی و حفاظت محیط‌زیست می‌باشد.

در مقایسه با فعالیت سایر کشورهای ساحلی دریای خزر بویژه روسیه و ایران، انفعالی بودن دیپلماسی قزاقستان می‌تواند موجب خسارت برای منافع ژئوپلتیک و اقتصادی ما گردد.

در اوضاع و احوال ژئوپلتیک بعد از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی تحت شرایط بحران اقتصادی و مالی، افزایش بحران اجتماعی و سیاسی، آینده بی‌ثبات و نامطمئن جامعه مشترک‌المنافع، سیاست خارجی جمهوری قزاقستان باید در مجموع تنظیم‌شده، موازنه یافته و قابل انعطاف باشد. همچنین مکانیزم تحقق این سیاست نیز باید بسیار مکفی و قابل اعتماد باشد. در غیراین صورت قزاقستان قادر نخواهد بود منافع خود در صحنه بین‌المللی را حمایت و شرایط خارجی ضرور برای امنیت و پیشرفت کشور را ایجاد نماید.